

# Kehittyvien talouksien työvoimakustannukset nousevat

**V**iime vuosina on kauhisteltu Suomen korkeaa palkkatasoa tai yleisemmin työvoimakustannusten tasoa. On muun muassa esitetty, että halvan työvoiman maat vievät meiltä työpaikat. Lääkkeeksi on tarjottu esimerkiksi palkkatasojen jäädyttämistä tai työnantajamaksujen pienentämistä. Vähemmän huomiota on saanut kehitys, joka tapahtuu halvan työvoiman maissa. Näissä maissa työvoimakustannukset lähentyvät länsimaista tasoa.

Esimerkiksi Kiinassa palkkataso on noussut viime vuosien aikana vauhdilla. Kiinan virallisista tilastolähteistä ei ole saatavilla koko Kiinaa kattavia lukuja, koska maan tilastointi on jaettu maaseutualueisiin ja urbaanialueisiin. Urbaanialueilla palkat nousivat keskimäärin 13,1 prosenttia vuodessa aikavälillä 2000–2013. **BANISTERIN JA COOKIN** (2011) artikkelin pohjalta voidaan arvioida, että maaseutualueilla palkkakehitys on maltillisempaa, mutta kuitenkin nopeaa verrattuna länsimaihin.

Suomelle pahemman kilpailukykyuhan muodostavat kuitenkin maantieteellisesti läheiset, länsimaistuneet Baltian maat ja Puola. Myös näissä maissa palkat ovat kohonneet viime vuosina hurjaa vauhtia. Eurostat -tilastopalvelun mukaan Virossa keskimääräiset työvoimakustannukset tehty tuntia kohti nousivat vuonna 2013 7,0 prosenttia

ja vuonna 2014 6,5 prosenttia, vastaavasti Latviasa 5,1 prosenttia ja 6,5 prosenttia sekä Liettuassa 5,1 prosenttia ja 4,8 prosenttia. Puolassa kasvu oli maltillisempaa, 2,5 prosenttia vuonna 2013 ja 3,7 prosenttia vuonna 2014. Samaan aikaan Suomessa työvoimakustannusten kasvu oli huomattavasti hitaampaa, 1,9 prosenttia vuonna 2013 ja 1,3 prosenttia vuonna 2014.

Latviaa, Liettuaa, Viroa, Puolaa ja Kiinaa voidaan edelleen pitää taloudellisesti kehittyvinä maina. Suomi taas on taloudellisesti kehittynein maa. Tämä käy ilmi esimerkiksi **FELIPEN ET AL.** (2012) tutkimuksesta. He käyttivät harmonisoitua ulkomaankaupan aineistoa vuosilta 2001–2007 ja arvioivat sen avulla, miten suuri on korkean teknologian osuus kunkin maan viennistä. Aineisto piti sisällään 124 maata ja 5132 tuotetta. Tutkimuksen perusteella Suomi oli kyseisellä ajanjaksona sijalla 5. Edellä olivat Japani, Saksa, Ruotsi ja Sveitsi. Puolan sijaluku oli 26, Latvian 41, Liettuan 44 ja Kiinan 56. Viro ei ollut tutkimuksen maajoukossa.

Tutkimus tarkasteli aikaa ennen finanssikriisiä. Maiden sijoitukset ovat saattaneet jonkin verran muuttua, mutta tuskin oleellisesti. Suomen viennistä korkean teknologian osuus on edelleen huomattavasti suurempi kuin Puolan, Latvian, Liettuan, Viron tai Kiinan.

Onkin jokseenkin luonnollista, että Suomen kes-

kimääräiset työvoimakustannukset ovat eri tasolla kuin esimerkiksi Baltian maiden. Korkean teknologian tuotteet vaativat valmistajalta muun muassa osaavaa, kokemutta ja korkeasti koulutettua työvoimaa. Korkean teknologian tuotteita kannattaa valmistaa. **FELIPE ET AL.** (2012) osoittivat, että pääsääntöisesti korkean teknologian viejämailla on korkeampi bkt asukasta kohden kuin matalan teknologian viejämailla. Poikkeuksen tekevät muutamat luonnonvaroistaan tunnetut maat.

Viro on tällä hetkellä varmasti houkutteleva kohde tuotannolle. Myöhemmin ongelmaksi muodostuu kuitenkin, että työvoima tulee vaatimaan työstään oikeudenmukaisen korvauksen. Myös Virossa palkkataso tulee lähentyään länsimaista tasoa. Millä nopeudella, se on tietysti epävarmaa. Hieman liioiteltuna esimerkkinä voisi pitää laskelmaa, jossa Suomessa työvoimakustannukset kasvavat vuodesta 2014 lähtien maltillisesti 2 prosenttia vuodessa ja Virossa työvoimakustannusten nousu kiihtyy

10 prosenttiin vuodessa. Tällöin jo vuonna 2030 työvoimakustannukset olisivat likimain samat molemmissa maissa.

Miksi sitten Viron, Latvian, Liettuan, Puolan tai Kiinan työvoimakustannukset saavuttaisivat länsimaisten tason? Esimerkiksi Kiinassa erilaiset työväenliikkeet ovat aktivoituneet, mikä on osaltaan parantanut työolosuhteita, työaikoja ja palkkoja. Tämän voi todeta esimerkiksi **ANWARIN JA SUNIN** (2015) tutkimuksesta. Baltian maissa ammattiliittojen järjestäytymisasteet eivät varmaankaan nouse yhtä korkeiksi kuin Pohjoismaissa, mallia otetaan pikemminkin Pohjois-Amerikasta. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, etteivätkö työvoimakustannukset nousisi.

Onkin vaikea kuvitella, että esimerkiksi virolaiset olisivat niin ponnetonta väkeä, että he eivät saisi luotua palkkoihinsa nousupaineita, liittojen avulla tai ilman. Työntekijöiden vaatiessa lisää palkkaa tai pääoman omistajien vaatiessa lisää tuottoa, kyse on pohjimmiltaan samasta asiasta – molemmat yrittävät maksimoida omaa tuloaan. ■

---

#### Kirjallisuus

**ANWAR, S. & SUN, S.** (2015), Unionisation and Firm Performance in China's Manufacturing Industries, *Journal of Labor Research*, 36, 78–102.

**BANISTER, J. & COOK, G.** (2011), China's Employment and Compensation Costs in Manufacturing through 2008, *Monthly Labor Review*, 134:3, 39–52.

**FELIPE, J. & KUMAR, U. & ABDON, A. & BACATE, M.** (2012), Product Complexity and Economic Development, *Structural Change & Economic Dynamics*, 23, 36–68.

